

13 Agregátní nabídka v dlouhém období. Rovnováha v modelu agregátní poptávky a agregátní nabídky.

Cíle vyučovací hodiny

V rámci výuky se studenti seznámí s komplexním modelem agregátní poptávky a agregátní nabídky (modelem Ad-AS), jehož prostřednictvím lze analyzovat krátkodobou a dlouhodobou makroekonomickou rovnováhu a současně i vybrané typy hospodářských politik (zde zejména protiinflačně zaměřenou měnovou politiku). Výklad je veden tak, aby student dokázal popsat situace makroekonomické rovnováhy, v nichž jsou změny produktu a inflace způsobeny různými typy šoků a následně vysvětlit, jak se reálná ekonomika dlouhodobě vrací na úroveň potenciálního produktu. Nejdříve jsou ve výkladu analyzovány poptávkové šoky (pozitivní i negativní), následně je výklad zaměřen na nabídkové šoky. Výklad je završen vysvětlením reakcí veřejných institucí na neakceptovatelnou výši míry inflace. Vždy je výklad soustředěn na změny výstupu (prostřednictvím konceptu produkční mezery) a na změny v míře inflace v krátkém období a následně v dlouhém období (návrat produktu na úroveň potenciálního produktu). Cílem hodiny je, aby student dokázal interpretovat přizpůsobovací procesy reálné ekonomiky jak v krátkém, tak následně dlouhém období, případně analyzovat dopady některých typů hospodářských politik.

Po vyučovací hodině bude student schopen:

- vyhodnotit přizpůsobovací procesy, které vedou k návratu skutečného produktu na úroveň potenciálního produktu
- vyhodnotit změny inflačních očekávání v procesu vytváření dlouhodobé makroekonomické rovnováhy
- vyhodnotit průběh dlouhodobé agregátní nabídky a propojit tento průběh s Phillipsovou křivkou a s vývojem produkční mezery a míry nezaměstnanosti
- vyhodnotit efekty pozitivních a negativních poptávkových šoků v krátkém období a následně v dlouhém období
- vyhodnotit změny v krátkodobé agregátní nabídce v podobě nákladových šoků a jejich dopad na makroekonomickou rovnováhu v krátkém a dlouhém období
- vyhodnotit dezinflační politiku centrální banky zaměřenou na agregátní poptávku v podobě metody cold turkey a prostřednictvím gradualistické metody
- vyhodnotit ekonomické dopady jednotlivých typů dezinflační politiky
- vyhodnotit jednotlivé reakce centrální banky na nabídkové šoky, dopad těchto reakcí na změny v reálném produktu a v míře inflace v krátkém i dlouhém období

Metody výuky

Základem výuky je studium zadané literatury – jednak učebnice a jednak několika doporučených článků. Studenti si tak mohou ověřit získané znalosti a mohou analyzovat veřejně dostupná data věnovaná změnám makroekonomické rovnováhy v krátkém a dlouhém období na základě aktuálního ekonomického vývoje. Prostřednictvím analytických zpráv veřejných institucí mohou studenti diskutovat různé typy hospodářských politik zaměřených na ovlivňování míry inflace, velikosti reálného produktu a výši nezaměstnanosti. K této diskusi mohou využít znalosti získané prostřednictvím modelového vyjádření rovnováhy v modelu AD a AS a ověřit teoretické závěry tohoto modelu.

Hodnocení studentů

Studenti jsou hodnoceni během semestru na základě průběžných testů a na konci semestru formou ústní zkoušky.

Literatura

Povinná

Soukup, J., Pošta, V., Neset, P., Pavelka, T. (2018) Makroekonomie. 3. aktualizované a doplněné vydání. Management Press.

Kapitola se věnuje problematice makroekonomické rovnováhy prostřednictvím modelu agregátní poptávky a agregátní nabídky v krátkém i dlouhém období. Text je zaměřen na komplexní vysvětlení utváření rovnováhy, vysvětlení přizpůsobovacích procesů, které vznikají v reakci na různé typy šoků. První část kapitoly se věnuje určení rozdílu mezi krátkodobou a dlouhodobou makroekonomickou rovnováhou v souvislosti s vývojem inflačních očekávání a propojení agregátní nabídky s konceptem Phillipsovy křivky. Druhá část kapitoly se zaměřuje na agregátní nabídku v dlouhém období. Třetí část kapitoly věnuje pozornost změnám agregátní poptávky v podobě negativních a pozitivních šoků a vytváření procesu makroekonomické rovnováhy v dlouhém období. Čtvrtá část kapitoly je zaměřena na změny agregátní nabídky v podobě nákladových (nabídkových) šoků a jejich dopad na krátkodobou a následně dlouhodobou makroekonomickou rovnováhu. Pátá část kapitoly se soustředí na metody léčení inflace v podobě metody cold turkey a gradualistické metody a následně na reakce centrální banky na nabídkovou inflaci.

Doporučená

Česká národní banka – Zpráva o inflaci

Pravidelná (čtvrtletní) publikace Česká národní banky, která zachycuje a hodnotí předchozí vývoj české ekonomiky a poskytuje makroekonomický výhled do budoucna. Publikace zahrnuje klíčové makroekonomické ukazatele, jejich analýzu a vývoj. Zpráva zachycuje zejména faktory, které mají dopad na vývoj míry inflace v současnosti, ale zejména v budoucnu, včetně vývoje inflačních očekávání. Na základě Zprávy o inflaci si mohou studenti ověřit svoje znalosti získání studiem. Aktuální Zpráva o inflaci je dostupná na webových stránkách ČNB:

http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/

Ministerstvo financí ČR – Makroekonomická predikce

Pravidelná publikace Ministerstva financí ČR, která hodnotí ekonomický vývoj ČR a výhled do budoucna. Publikace hodnotí vývoj měnové politiky, potenciálního produktu, produkční mezery a pozice české ekonomiky v ekonomickém cyklu. Na základě aktuální makroekonomické predikce si mohou studenti ověřit svoje znalosti získání studiem. Aktuální predikce je dostupná na webových stránkách MF ČR: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce>

Česká národní banka – Prognóza České národní banky

Prognóza centrální banky (ČNB) představuje důležitý analytický materiál, který je pokladem pro rozhodování bankovní rady. Obsahuje důležité makroekonomické ukazatele a prognózu jejich vývoje. Na základě této prognózy je možné odhadovat chování centrální banky v reakci na různé makroekonomické změny. Aktuální prognóza je dostupná na webových stránkách ČNB: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognóza/index.html

Laurence Ball: What Determines the Sacrifice Ratio?, NBER Working Paper No. 4306, Issued in March 1993

Článek se zabývá problematikou nákladů inflace v podobě dezinflační politiky (koeficient obětování – sacrifice ratio) ve vybraných zemích OECD od šedesátých do osmdesátých let 20. století. Článek se současně zabývá i determinanty koeficientu obětování. Autor uvádí jednotlivé hodnoty koeficientu obětování a srovnává různé náklady inflace. Věnuje také pozornost různým faktorům ovlivňujícím výši koeficientu (otevřenost ekonomiky, mzdové rigidity, důchodová politika apod.). Článek je volně dostupný na webových stránkách NBER: <http://www.nber.org/papers/w4306>

Pierpaolo Benigno: New-Keynesian Economics: An AS-AD View, NBER Working Paper No. 14824, Issued in March 2009, Revised in May 2013

Článek se zabývá modelem nové keynesiánské ekonomie prostřednictvím grafické analýzy modelu AS-AD. Model vychází ze skutečnosti, že centrální banky cílí inflaci prostřednictvím nastavení a ovlivňování krátkodobých úrokových sazeb. Článek se věnuje např. analýze dopadu změn produktivity a přírážky k mzdovým nákladům (markup) na makroekonomickou rovnováhu. Článek také analyzuje různé alternativní přístupy k měnové a fiskální politice (např. situaci pasti likvidity). Článek je vhodný k analýze různých typů politik prostřednictvím modelu AD-AS. Článek je volně dostupný na webových stránkách NBER: <http://www.nber.org/papers/w14824>

Shrnutí problematiky

První část kapitoly se věnuje modelu agregátní poptávky a agregátní nabídky s následným vysvětlením utváření makroekonomického rovnováhy. Cílem je vysvětlit krátkodobé odchylky reálného produktu od potenciálního produktu a následně přizpůsobovací procesy, které vracejí reálný produkt na úroveň potenciálního produktu. V krátkém období se reálný produkt může odchýlovat od potenciálního produktu a tato situace je doprovázena případnou změnou skutečné míry inflace a inflačních očekávání, které mají následně vliv na rovnováhu v dlouhém období. Cílem kapitoly je tak vysvětlit přizpůsobovací procesy, které reálnou ekonomiku navracejí v dlouhém období produkt zpět na úroveň potenciálního produktu prostřednictvím změn ve skutečné a očekávané míře inflace.

Druhá část kapitoly se zaměřuje na agregátní nabídku v dlouhém období (LRAS). LRAS je graficky reprezentována vertikální křivkou na úrovni potenciálního produktu a přirozené míry nezaměstnanosti. Dlouhodobou křivku agregátní nabídky je tak možné propojit s konceptem dlouhodobé Phillipsovy křivky.

Třetí část kapitoly se soustřeďuje na změny v agregátní poptávce, které jsou označovány jako poptávkové šoky. Mohou mít podobu pozitivních nebo negativních šoků, které se promítají do neočekávaných změn agregátní poptávky, jež krátkodobě změní makroekonomickou rovnováhu a mají dopad do velikosti celkových výdajů, inflačních očekávání, míry inflace, produkční mezery a míry nezaměstnanosti. Následně je analyzován přizpůsobovací proces, který ekonomiku vrací na úroveň potenciálního produktu a přirozené míry nezaměstnanosti

Čtvrtá část kapitoly se věnuje změnám krátkodobé agregátní nabídky, které mají podobu nákladových šoků, kdy dochází k náhlým změnám cen vstupů (výrobních faktorů), což následně ovlivňuje náklady firem s dopadem do skutečné míry inflace a inflačních očekávání. Jsou zde analyzovány negativní (růst nákladů) a pozitivní (pokles nákladů) nabídkové šoky.

Pátá část kapitoly se zabývá metodami léčení inflace, resp. odezvou centrální banky na různé typy poptávkových a nabídkových šoků prostřednictvím dezinflační politiky. Dezinflační politiku zaměřenou na agregátní poptávku můžeme vnímat jako rychlé a razantní snížení tempa růstu agregátní poptávky (metoda „cold turkey“) nebo jako postupné snižování míry inflace prostřednictvím tzv. gradualistické metody. Obě metody přinášejí různé náklady v podobě „ztráty“ reálného produktu, a proto je také ke srovnání těchto metod používán koeficient obětování, který měří „náklady“ těchto desinflačních politik. Následně jsou analyzovány nabídkové šoky. Reakce centrální banky na nabídkové šoky může mít různou podobu v podobě potlačovací, neutrální nebo akomodativní politiky.

Model AD-AS může vysvětlit vytváření makroekonomické rovnováhy v krátkém a následně dlouhém období. Slouží tak k pochopení fluktuací reálné ekonomiky, ale také k pochopení různých typů hospodářských politik, které reagují na aktuální nebo očekávaný ekonomický vývoj.